

ชื่อภาคินพนธ์ : บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนตามตัวแบบกรมการปกครอง และ
 ประชาคมตามตัวแบบชุมชนศึกษาการเปรียบเทียบ : กรณีศึกษา
 อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 ชื่อผู้เขียน : นายศิลป์ รัตนวงศ์
 ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาศึกษา)
 ปีการศึกษา : 2548

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของประชาชนเกี่ยวกับความตระหนักด้านความภาคีต่อการเป็นเจ้าของชุมชน ระหว่างตัวแบบกรมการปกครองกับแบบชุมชน
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย ระหว่างตัวแบบกรมการปกครองกับแบบชุมชน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับการกิจในการเป็นผู้นำ ระหว่างตัวแบบกรมการปกครองกับแบบชุมชน
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทของการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบล ระหว่างประชาชนตัวแบบกรมการปกครองกับตัวแบบชุมชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ครั้งนี้คือ กลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งประชาชนตำบลลำภู อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแบบกรมการปกครองประกอบ สมาชิก อบต. จำนวน 26 คน กำนันและผู้ใหญ่บ้านจำนวน 14 คน ตามตัวแบบชุมชน ประกอบด้วย กลุ่มสตรี จำนวน 6 คน กลุ่มเยาวชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มพัฒนาเด็กและเยาวชน กลุ่มเกษตรกร กลุ่มผู้นำศาสนา กลุ่มกลุ่มผู้นำภูมิปัญญา และกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวนกลุ่มละ 5 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 90 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ผลการศึกษา

1. ประชาคมทั้ง 2 รูปแบบ มีความเห็นด้วยและยอมรับการเปลี่ยนแปลงของชุมชน ร้อยละ 96.7 มีความร่วมมือกันการแก้ปัญหา ร้อยละ 98.0 มีความผูกพันต่อชุมชนตามบรรพบุรุษที่อาศัยอยู่เป็นเวลานาน (21 ปี ถึง 60 ปี) ส่วนใหญ่ไม่มีความคิดที่จะย้ายออกจากชุมชน มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่คิดจะย้ายออก ในจำนวนนี้มีประชาชนตามตัวแบบกรมการปกครองที่จะย้ายออกจากชุมชน ร้อยละ 10.0

ประชาคม ฯ ส่วนใหญ่จึงมีความผูกพันความรักต่อชุมชน มีความเสียสละต่อชุมชนเป็นอย่างดี เช่น เข้าร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เป็นคณะกรรมการการศึกษา กิจกรรมทางด้านศาสนา เป็นต้น

2. ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตยโดยรวมจะอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 3.12 - 3.16) โดยมีความคิดเห็นรวมที่อยู่ในระดับสูง คือการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และกว้างขวาง ประชาคม ฯ มีความเชื่อในความมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และวิถีทางประชาธิปไตยทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์งานต่าง ๆ มาก ซึ่งประชาคมตามตัวแบบชุมชนมีความเชื่อในระดับสูงว่าการทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จมากกว่าต่างคนต่างทำ จะเห็นได้ว่าประชาคมทั้ง 2 รูปแบบ มีความคิดเห็นในด้านความเป็นประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

3. ในด้านเกี่ยวกับบทบาทภารกิจผู้นำนั้นประชาคมตามตัวแบบกรมการปกครอง จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทภารกิจของผู้นำสูงกว่าประชาคมตามตัวแบบชุมชน

4. ในด้านบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาคม และพบว่าประชาคมตามตัวแบบกรมการปกครองมีระดับความคิดเห็นสูง ในขณะที่ประชาคมตามตัวแบบชุมชนจะมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ได้แก่การนำปัญหาไปปรึกษาในที่ประชุม และแผนงานโครงการของ อบต. มีประโยชน์และกับความต้องการของชุมชน

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าบทบาทของประชาคมตามตัวแบบกรมการปกครองกับประชาคมตามตัวแบบชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย และความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาคมทั้ง 2 รูปแบบไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับภารกิจผู้นำของประชาคมตามตัวแบบกรมการปกครองกับประชาคมตามตัวแบบชุมชนมีความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งยอมรับข้อสมมติฐานที่ 2 โดยประชากรตัวแบบ กรมการปกครองมีความคิดเห็นด้วยกับภารกิจผู้นำมากกว่าประชาคมตามตัวแบบชุมชน

6. อุปสรรคในการดำเนินการคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงบทบาทหน้าที่ความสำคัญ และประโยชน์ของประชาคม การนำเสนอโครงการเพื่อชุมชนนั้น ยังมีการเอื้ออาทรให้พรรคพวก โดยไม่คำนึงและยึดหลักของประชาธิปไตย จึงทำให้การแก้ปัญหาของชุมชนล่าช้า ขาดการใส่ใจในปัญหา ไม่นิยมให้มีการประชุมจึงทำให้เกิดปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง ทิศทางของปัญหาไม่ชัดเจนจึงทำให้อำนาจต่อรองกับ อบต. มีน้อย และไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

1. ความตระหนักด้านความภาคภูมิใจของการเป็นเจ้าของชุมชนร่วมกัน ควรให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชนและแนะนำให้ชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน โดยให้นำเงินกองทุนนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาคความยากจน

อย่างต่อเนื่อง และเป็นการสร้างสถานะภาพทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้นจะทำให้มีความภักดีต่อชุมชนให้มากขึ้น

2. ในด้านของความภูมิใจ ควรเน้นให้ประชาชนที่ได้รับการแต่งตั้งมีบทบาทหน้าที่มากขึ้น โดยมีการแนะนำประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ มีความเข้าใจมากขึ้นเพื่อที่จะทำให้มีกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ มากขึ้น และทุกคนจะได้มีโอกาสเสนอแนวคิดที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น และตรงกับความต้องการของประชาชนในชุมชนนั้นๆ

3. ควรให้มีส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง ให้การแนะนำความรู้เกี่ยวกับประชาชนที่ได้รับการแต่งตั้ง ให้มีความเข้าใจมากขึ้นเพื่อที่จะนำเอาความรู้นั้นไปแนะนำประชาชนหมู่บ้านต่อไปเพื่อเป็นการจูงประกายทางแนวคิดเพื่อที่สร้างความผูกพันและสนับสนุนประชาชนหมู่บ้านได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมหรือประสานงานเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

4. ควรส่งเสริมให้ประชาชนหมู่บ้านได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์เป็นประจำเพราะการได้รับข่าวสารมากจะมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมชุมชนมากกว่ากลุ่มที่รับข่าวสารน้อย ฉะนั้นทางราชการควรจะเน้นถึงการติดต่อสื่อสาร และการกระจายข่าวให้ประชาชนในชุมชนได้ทราบมากขึ้นด้วย

The four objectives of the study were

1. to compare the loyalty to the community between Civil Society Based on the Local Administration Department's Model and Based on the Community Model ;
2. to compare the factors influencing the opinion on democracy between the two types of communities;
3. to compare the leader's mission between the two types of communities; and.
4. to compare the level of participation between the two types of communities.

The subjects included 26 people who had an official position in Civil Society Based on the Local Administration Department's Model and 14 tambon headmen and village headmen in Tambon Lampoo, Muang District, Narathiwat Province, six women from the woman group, 5 persons from each of the following groups : the youth group, the saving group, the occupational group, the children and youth development group, the farmer group, the religions leader group, the local wisdom leader group and the village public health volunteer group. There were 90 subjects in total. A questionnaire was employed to collect the data.

The findings were summarized below.

1. Both types of communities agreed and accepted changes in the community (96.7%). The community people participated to solve the common problems (98.0%). Like their ancestors who lived there for 21-60 years, they had a tie with the community. Most did not think of migrating elsewhere. Only a few wanted to more out. There were

about 10% of Civil Society Based on the Local Administration Department's Model that had people who wanted to migrate. Most of the community people loved their communities and sacrifice themselves for the communities. For example, they participated in school activities by serving in the school committee, in religious activities, and others.

2. Overall, they strongly agreed with democracy ($\bar{X}=3.12-3.16$). That is, the community members had full freedom to express their opinions. The community believed in human dignity. They also believed that democracy brought about constructive ideas Based on the Community Model had a stronger belief that working in teams, rather than working individually, could contribute to success. In short, both types of communities had no difference in their opinion on democracy.

3. The Civil Society Based on the Local Administration Department's Model had an opinion on the leader's mission at a higher level than Local Administration Department's Model.

4. Regarding participation, it was found that Civil Society Based on the Local Administration Department Model had a "high" opinion while Based on the Community Model had a "moderate" opinion, in tabling community problems at the meetings and in the usefulness of the development plan set by the tambon administrative organization because they met the community's needs.

5. When the hypotheses were tested, the opinions on democracy and participation of both types of communities were not significantly different. On the contrary, a significant difference was found between them in the leader's mission. That is, the Civil Society Based on the Local Administration Department's Model had a "higher" opinion in this aspect than its counterpart.

6. The operational problems were inadequate public relations to make people know about the importance and usefulness of Civil Society. Also, the proposed community projects still primarily supported the cliques, violating democracy. Therefore, problem-solving was delayed and the problems were ignored. Meetings were rarely held so the work was done inconsistently. The direction of the problems was not clear' accordingly, the bargaining power was little. There was hardly cooperation from government officials.

1. **Loyalty to the community.** Occupational training or a seminar should be held concerning occupations and the village fund. The community people should be given advice on how to use the loans to get the highest benefit. The poverty problem should be solved continuously. When their economic status became better, the community people would have more loyalty to the community.

2. **Pride.** The appointed Civil Society should people should be informed of the activities of different groups so that they would join the activities and express their opinions about them, which could serve the needs of people in that community.

3. A government agency should be assigned to be directly responsible for giving knowledge about the appended Civil Society so that they would spread the knowledge to village civil society should build a good tri with village civil society and provide the with an opportunity to, attend the meetings to help solve the community problems.

4. The village civil society should be regularly given related useful information because this would contribute to higher participation. Therefore, the government agency should emphasize communication and dissemination of news/information to community people.